

Ekonomski učinki varstva pri delu

- Uspešno poslovanje nam odgovarja na vprašanje kako se uresničuje temeljno načelo gospodarjenja - minimaks načelo.
- Doseči z danimi rezultati minimalno možno porabo sredstev.
- Z danimi sredstvi doseči maksimalni možni učinek.

$$\text{mera uspešnosti poslovanja} = \frac{\text{rezultat}}{\text{sredstva}}$$

Rezultat poslovnega procesa

- Celotna proizvodnja izražena v enotah (tonah, kosih, metrih itd).
- Celotna proizvodnja izražena z vrednostjo.
- Dobiček.

Oblike vlaganja v reprodukcijski proces

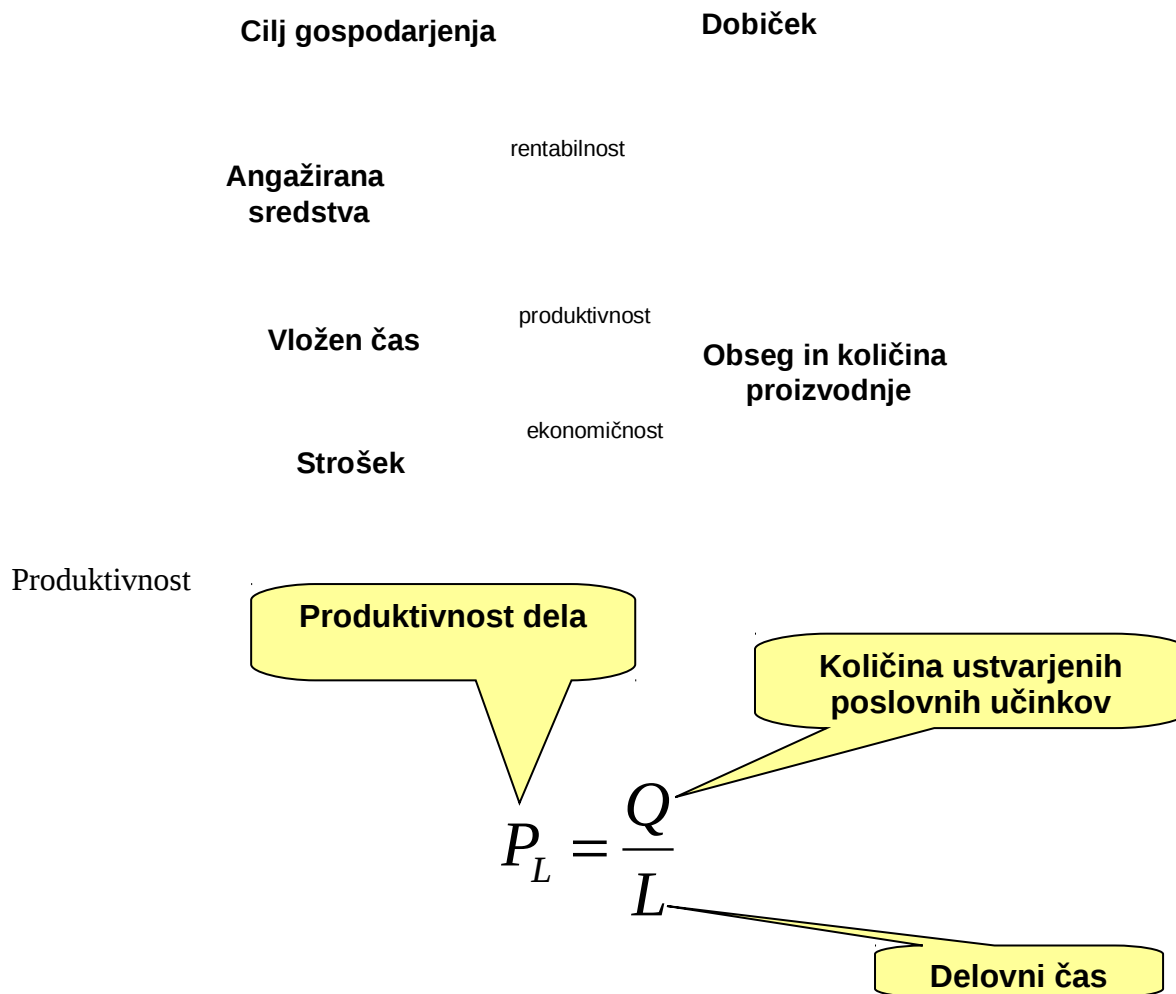
- Trošenje zagotavlja proizvodnjo danega procesa
- Angažiranje pa omogoča neprekinjeno delovanje reprodukcijskega procesa

Sredstva za doseganje rezultata

- Delo
- Predmet dela
- Delovna sredstva
- Tuje storitve

Načela uspešnega poslovanja

- Načelo produktivnosti – doseganje čim večjega obsega proizvodnje po enoti časa
- Načelo ekonomičnosti – doseganje čim večje proizvodnje po enoti stroškov
- Načelo rentabilnosti – čim večji dobiček po enoti angažiranih sredstev

Dejavniki produktivnosti dela

- Tehnično-tehnološki dejavniki
 - Tehnična delitev dela
 - Tehnična opremljenost dela (delovna sredstva)
 - Tehnološki proces

- Organizacijski dejavniki
 - Izraba kapacitet
 - Izraba delovnega časa
 - Izkoriščanje prostora
 - Standardizacija in tipizacija
 - Specializacija
 - Kooperacija

- Človeški dejavniki
 - Strokovna usposobljenost
 - Motiviranost

- Intenzivnost dela

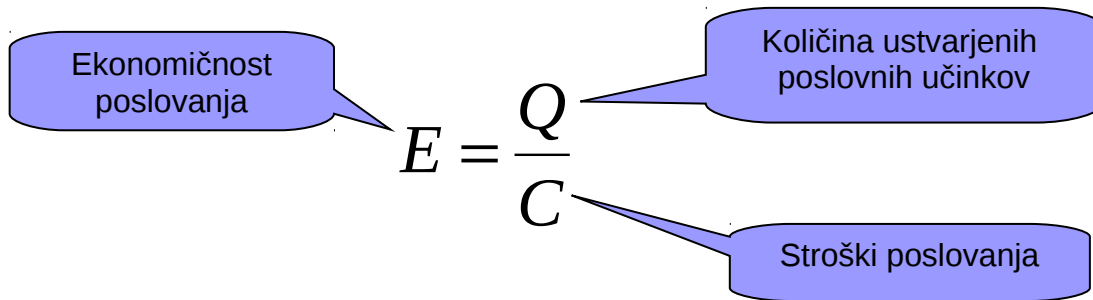
- Naravni dejavniki
- Družbeni dejavniki

Nas zanimajo predvsem prvi trije dejavniki, ki so povezani z VPD

Vpliv ukrepov za varno delo

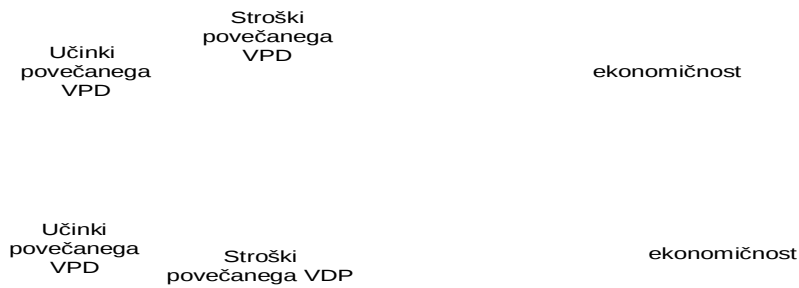
Ekonomičnost poslovanja

Enostavneje zapišemo:

$$\text{ekonomičnost} = \frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}}$$

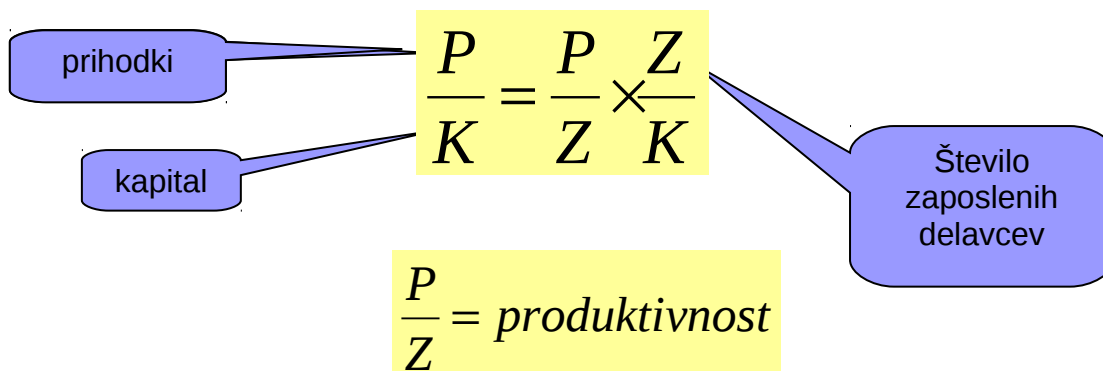
Učinki VPD

Rentabilnost

- Rentabilnost je najbolj celovita mera uspešnosti poslovanja podjetja

$$\text{rentabilnost} = \frac{\text{dobiček}}{\text{kapital}} = \frac{\text{prihodki}}{\text{kapital}} \times \frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}}$$

$$\frac{Z}{K} = \frac{1}{\text{tehnična opremljenost dela}}$$

Ob dani opremljenosti dela s sredstvi pomeni povečanje produktivnosti tudi povečanje rentabilnosti.

Dobiček

$$\frac{Do}{P} = \frac{P - O}{P} = 1 - \frac{O}{P} = 1 - \frac{1}{E}$$

Naloga 1.

- Izračunaj ekonomičnost poslovanja pred in po uvedbi ukrepov za izboljšanje VPD:
 - Pred uvedbo ukrepov: $Q = 3.400.000$ EUR, stroški poslovanja = 3.230.000 EUR;
 - Ukrepi: za VPD 15.000 EUR (povečani stroški), število nezgod se je zmanjšalo za 3, kar pomeni 40 manj izgubljenih delovnih dni, zato povečan prihodek za 0,5%.
 - Ali se je povečala ekonomičnost poslovanja?

Naloga 2.

- Izračunaj spremembo ekonomičnosti poslovanja (v %) po uvedbi ukrepov za izboljšanje VPD:
- Pred uvedbo ukrepov: prihodki = 3.000.000 EUR, stroški poslovanja = 2.700.000 EUR, število zaposlenih 92,
- Ukrepi: za VPD 15.000 EUR (povečani stroški), število nezgod se je zmanjšalo za toliko, da so zmanjšali število delavcev za 1, kar pomeni 24.000 EUR zmanjšanje stroškov, prihodek se ni povečal.

Naloga 3.

- Izračunaj spremembo rentabilnosti poslovanja (v %) po uvedbi ukrepov za izboljšanje VPD:
- Pred uvedbo ukrepov: prihodki = 3.500.000 EUR, stroški poslovanja = 3.320.000 EUR, število zaposlenih 92, kapital = 4.000.000 EUR;
- Ukrepi: za VPD 30.000 EUR (povečani stroški), število nezgod se je zmanjšalo za toliko, da so zmanjšali število delavcev za 1, kar pomeni 24.000 EUR zmanjšanje stroškov.
- Upoštevaj, da je dobiček razlika med prihodki in stroški, da se produktivnost zviša za 1%.

Ukrepi VPD in rentabilnost

**Produktivnost
dela**

**Ekonomičnost
poslovanja**

**Rentabilnost
poslovanja**

stroški

Ukrepi
varstva pri delu

- Ukrepi varstva pri delu povečujejo rentabilnost poslovanja, če pozitivno vplivajo na medsebojni odnos produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja.
- To velja, če je povečanje produktivnosti večje od povečanja stroškov.

Višje tveganje povzroča:

- višje plače
- več nezgod,
 - več neposrednih stroškov,
 - pogostejše prekinitve dela, zmanjšana produktivnost dela,
 - večji stroški povezani z zaposlovanjem in usposabljanjem novih delavcev,
 - višje zavarovalne premije.

Donosi pri vlaganju v varnost

Pri vlaganju v varnost veljajo padajoči donosi, to pomeni, da pri nižjih vlaganjih rastejo donosi hitreje, pri večjih počasneje.

Tabela 1: Zakonitosti v "proizvodnji" delovne varnosti

Vlaganja v varnost (v pogojnih enotah)	Raven varnosti (v urah)	Mejna raven varnosti (v urah)	Povprečna raven varnosti (v urah)
1	200	200	200
2	500	300	250
3	900	400	300
4	1.200	300	300
5	1.450	250	290
6	1.650	200	275
7	1.750	100	250
8	1.700	-50	212

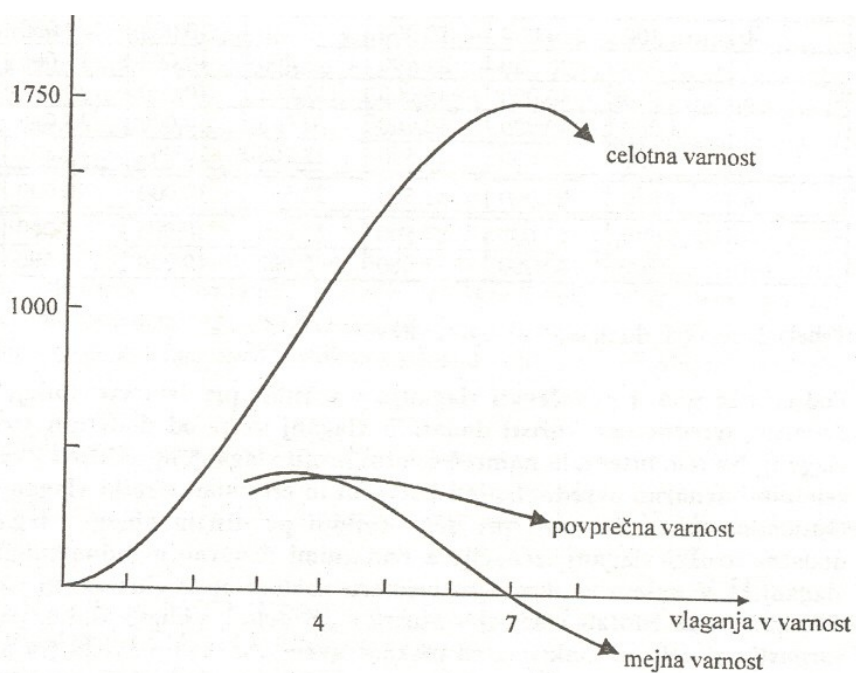

Tabela 2: Stroški in denarno ovrednotene koristi (prihranki v stroških) vlaganj v delovno varnost ter optimalna raven varnosti pri delu

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Vlaganja v varnost	Raven varnosti	Stroški vlaganj v varnost	Koristi vlaganj v varnost	Profit vlaganj v varnost	Dodatni stroški vlaganj v varnost	Dodatne koristi vlaganj v varnost	Mejni stroški vlaganj v varnost
(pogojne enote)	(ure)	(denarne enote)	(denarne enote)	(denarne enote)	(denarne enote)	(denarne enote)	(denarne enote)
1	200	10.000	10.000	0	10.000	10.000	-
2	500	20.000	25.000	5.000	10.000	15.000	33
3	900	30.000	45.000	15.000	10.000	20.000	25
4	1.200	40.000	60.000	20.000	10.000	15.000	33
5	1.450	50.000	72.500	22.500	10.000	12.500	40
6	1.650	60.000	82.500	22.500	10.000	10.000	50
7	1.750	70.000	87.500	17.500	10.000	5.000	100
8	1.700	80.000	85.000	5.000	10.000	-2.500	-200

Izračunavanje škode (poškodbe)

- Stroški ambulatnega zdravljenja
- Stroški bolnišničnega zdravljenja
- Obračun izgub
- Stroški odškodnin
- Drugi stroški

Primer:

- povprečno št. zaposlenih = 3802
- število poškodb = 294
- število izgubljenih dni = 3136
- zavarovanje 32 EUR na zaposlenega
- Povprečna brutto mesečna plača = 1300 EUR

Indirektni stroški

- 10% stroški služb
- 5% stroški usposabljanje novih delavcev
- 20% nadomeščanje poškodovanih delavcev z nadurnim delom
- dve odškodnini = 52.000 EUR-